

Presentació

Aquest dossier dedicat a Catalunya en una època d'entreguerres, 1640-1714, és la plasmació escrita del divuitè cicle de conferències que va organitzar el grup de recerca Manuscripts i que es va celebrar, entre el 16 i el 18 d'abril de 2012, a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona.

1640 i 1715 són dues de les dates simbòliques més importants de tota la història del Principat. Representen el principi i el final d'un llarg procés marcat per les guerres. La primera llei promulgada pel reconstituït Parlament de Catalunya de 1980 va ser la que declarava que l'onze de setembre de 1714 esdevindria la festa nacional catalana. I el text de l'Estatut d'autonomia de 2006 reblava que l'himne dels Segadors i l'11 de setembre eren els símbols nacionals del país.

La Guerra dels Segadors fou el conflicte que afectà Catalunya entre els anys 1640 i 1652. La seva conseqüència més duradora fou el Tractat dels Pirineus. Signat l'any 1659 entre Espanya i França, va permetre que aquest darrer país incorporés el Rosselló, part de la Cerdanya i el Conflent al seu territori nacional.

El 1705 va esclatar l'altre gran i decisiu conflicte: la Guerra de Successió. Amb el doble carés de guerra internacional i guerra civil, tingué com a resultat més segregacions territorials per a la monarquia hispànica, a més de canvis estructurals transcendentals. Entre les primeres, s'ha de tenir en compte la pèrdua d'estats a la península Itàlica, Flandes, Gibraltar i Menorca. Entre els segons, l'acabament del sistema pactista a Catalunya a través dels Decrets de Nova Planta.

Per a la història del Principat, doncs, és de vital importància fer la crònica de l'etapa a què es dedica aquest dossier, en el qual concorren les plomes d'especialistes destacats en la recerca de tots dos períodes: Carme Pérez Aparicio, que analitza «La comuna empresa de la llibertat» a través del que va succeir, tant a Catalunya com a València, durant la Guerra de Successió; Jaume Dantí i Riu, que focalitza l'atenció en el darrer quart del segle XVII per dissecar l'afebliment institucional i la diferenciació social en una Catalunya oscil·lant entre el redreçament i la revolta, i Manuel Güell i Junkert, que presenta un detallat estudi empíric centrat en els primers anys de la Guerra de Separació a Reus.

